

УДК 351

В. Г. Мазур,
аспірант кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом,
Національна академія державного управління при Президентові України, м. Київ
ORCID ID: 0000-0002-8133-7355

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.1.135

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК НАПРЯМ ПІДВИЩЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІДКРИТОСТІ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА НАЛАГОДЖЕННЯ ЗВ'ЯЗКІВ ВЛАДИ ІЗ ГРОМАДСЬКІСТЮ

V. Mazur,
postgraduate student of the Department of Regional Administration,
Local Self-Government and Urban Management of the NAPA under the President of Ukraine
ORCID Id: 0000-0002-8133-7355

INNOVATIVE TECHNOLOGIES AS A WAY OF INCREASING GOVERNMENT OPENNESS AND PUBLIC RELATIONS

У статті досліджено значення застосування інноваційних технологій органами влади, можливість використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для налагодження зв'язків влади із громадськістю, здійснення електронної взаємодії як напряму підвищення інформаційної відкритості влади, посилення колективної взаємодії громадян з органами влади.

Сучасний період державотворення в Україні характеризується високим зростанням політичної та громадянської активності. Перебудова системи державного управління, посилення ціннісного компоненту державної влади мають відповідати очікуванням суспільства і водночас підвищувати вимоги до органів влади щодо розбудови держави, в якій кожна людина має відчути себе господарем як своєї долі, так і долі своєї країни.

Органи влади сьогодні виступають важливим чинником демократизації суспільного життя, наближення влади до народу. Слід враховувати, що сучасний стан регіонального розвитку характеризується відсутністю належного матеріального, фінансового, кадрового, ресурсного, інформаційно-аналітичного забезпечення. Тому особливої уваги потребує проблема вдосконалення системи органів влади шляхом упровадження інноваційних технологій.

Системи управління не можуть відставати від темпів розвитку соціально-економічних явищ і процесів, оскільки закон співвідношення рівнів розвитку керуючої та керованої підсистем вимагає, щоб розвиток суб'єкта управління випереджав розвиток об'єкта, між їх рівнями повинен зберігатись певний розрив.

Недосконалість і невизначеність політичного і економічного устрою сучасного періоду розвитку держави впливає на соціально-економічну та суспільно-політичну сфери діяльності регіонів. Процеси підготовки і прийняття ефективних рішень в основних сферах діяльності місцевих державних адміністрацій набувають надзвичайно важливого значення. Якість управлінських рішень залежить від глибини розуміння ситуації, повноти отриманої інформації, належної її обробки, напрацювання альтернативних підходів до вирішення різнопланових проблем: економічного розвитку регіонів (формування бюджету, стратегії розвитку, залучення інвестицій, екології тощо), соціальних проблем (динаміка рівня життя різних верств населення, працевлаштування, медичне обслуговування, соціальний захист), розвитку науки і культури, стану суспільної думки щодо різних аспектів суспільно-політичного життя регіону, поточної взаємодії місцевих органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування, політичними партіями, господарюючими суб'єктами тощо.

Охарактеризовано систему налагодження зв'язків влади з громадськістю, особливості їх електронної взаємодії на державному та місцевому рівнях. На основі отриманих даних сформувано основні проблеми, які перешкоджають ефективній взаємодії громадян та влади.

Доведено, що застосування інноваційних технологій органами влади в Україні є важливим, своєчасним і прогресивним кроком, що сприятиме активнішій участі громадян у вирішенні державних і суспільних питань. Запропоновано застосування інноваційних механізмів публічного управління, використовуючи в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні інформаційно-комунікаційні технології.

The article deals with the importance of the use of innovative technologies by public authorities, the possibility of using modern information and communication technologies for the establishment of governmental relations with the public, the implementation of electronic interaction as a direction of increasing the transparency of government, the strengthening of the collective interaction of citizens with the authorities.

The modern period of state-building in Ukraine is characterised by the high growth of political and citizens' activity. The restructuring of the system of state administration, strengthening of the value component of state power should meet the expectations of society and at the same time increase the requirements for the authorities to develop the state, in which everyone should feel a master of not only their own destiny but also the destiny of their country.

Authorities today are an important factor in democratisation of public life, bringing power closer to the people. It should be taken into account that the present state of regional development is characterized by the lack of proper material, financial, personnel, resource, information and analytical support. Therefore special attention should be paid to the problem of improving the system of authorities through the introduction of innovative technologies.

Management systems cannot lag behind the pace of development of socio-economic phenomena and processes, because the law of correlation between the levels of development of the managed and controlled subsystems requires that the development of the management subject should outpace the development of the object, a certain gap should be maintained between their levels.

The imperfection and uncertainty of the political and economic structure of the modern period of state development affect the socio-economic and socio-political spheres of the regions. The processes of preparing and making effective decisions in the main spheres of activity of local state administrations become extremely important. The quality of management decisions depends on the depth of understanding of the situation, the completeness of the received information to be processed, the elaboration of alternative approaches to solving diverse problems: economic development of regions (budgeting, development strategy, investment attraction, ecology, etc.), social problems (dynamics of living standards of different population groups, employment, medical care, social protection), scientific and cultural development, the state of public opinion on various aspects of the social and political life of the region.

The system of establishing links between the authorities and the public, the peculiarities of their electronic interaction at the state and local levels have been characterised. On the basis of the data obtained, the main problems that hinder the effective interaction of citizens and authorities have been formed.

It was proved that the application of innovative technologies by the authorities in Ukraine is an important, timely and progressive step, will promote the active participation of citizens in addressing state and public issues. The application of innovative mechanisms of public administration using in the process of preparation and implementation of management decisions of modern information and communication technologies is proposed.

Ключові слова: інноваційні технології, електронне управління, електронні комунікації, електронна демократія, громадянське суспільство, довіра громадян до влади.

Key words: innovative technologies, e-government, electronic communications, e-democracy, civil society, citizens' trust in government.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Процес впровадження інноваційних технологій у діяльність органів влади потребує наукових підходів для побудови базових теоретичних моделей і програмних

механізмів, що сприятиме підвищенню інформаційної відкритості органів влади та налагодженню зв'язків влади із громадськістю. Адаже при міцній взаємодії органів влади з громадськістю з'являється синергійний ефект, який забезпечує швидке узгодження інтересів, ефективну взаємодію між владою та суспільством. Усе це утворює сприятливий клімат довіри і відкритості влади.

Сьогодні упровадження інновацій на всіх рівнях діяльності органів влади, удосконалення інформаційного забезпечення їх роботи, покращення діяльності, підвищення прозорості процесу прийняття управлінських рішень, зменшення потенційних можливостей корупції та підвищення якості й оперативності надання державних послуг є найбільш актуальними проблемними питаннями функціонування органів влади.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ

У своїх працях проблемам підвищення ефективності діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування приділили значну увагу такі науковці: В. Бабаєв, О. Батанов, А. Бондаренко, І. Дробот, О. Кравченко, В. Куйбіда, Т. Маматова, О. Попов, О. Романюк, Ю. Шаров та ін. Аналізу інформаційних технологій та їхній ролі в державному управлінні приділили увагу такі науковці: Д. Дубов, І. Клименко, К. Линьов. Поряд з цим, в Україні проблемам інформаційної відкритості та налагодженню і організації електронних зв'язків влади та громадськості приділяється недостатньо уваги.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є вивчення досвіду впровадження інноваційних механізмів публічного управління, використовуючи в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень, застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій з метою удосконалення електронної взаємодії громадян і влади.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Саме з широким впровадженням інформаційних технологій в органах державної влади пов'язують сподівання на створення так званої "електронної демократії" системи, за якої більшість громадян зможе більш активно впливати на процеси, що відбуваються у державі. Створення фундаменту для участі людини та громадянина у прийнятті державних рішень, посилення впливу на формування і реалізацію державної політики, вирішення питань місцевого значення, посилення прозорості та підзвітності органів влади громадянам — це повинно стати основними завданнями здійснення електронної демократії на місцях [9].

В. Куйбіда вважає, що сьогодні в Україні основними формами взаємодії громадськості та держави є участь інститутів громадянського суспільства у виробленні та обговоренні політико-управлінських рішень, сприяння наданню громадськими організаціями соціальних послуг населенню, проведення органами публічної влади моніторингу й аналізу громадської думки, державна фінансова підтримка діяльності організацій "третього сектору", здійснення організаціями громадянського суспільства громадського контролю діяльності органів публічної влади, утворення консультативно-дорадчих та експертних органів тощо. При цьому ключо-

вими принципами зазначеної взаємодії є прозорість і публічність, узгодження інтересів, участь, взаємна підтримка сторін, відповідальність, добровільність, незалежність та етичність [4].

Є. Романенко вважає ключовою проблемою підвищення ефективності взаємодії держави і громадськості є переведення відкритості та прозорості з декларативних принципів у практичну площину. Зокрема, ідеться про необхідність: підвищення інформованості населення про діяльність органів публічної влади за допомогою вилучення зі службового користування документів і матеріалів, які призначені для широкого користування, але фактично є закритими; детальне та широкомасштабне висвітлення фактів зловживання в органах публічної влади; створення довідкових видань, які висвітлюють права громадян у сфері взаємодії з органами публічної влади; вироблення методології та практики висвітлення діяльності органів публічної влади з метою підвищення їх відкритості за допомогою формування доступної для всіх бажаючих інформації, що дасть змогу знизити суб'єктивізм прийнятих ними рішень [8].

Варто зазначити, що в Україні відчувається потреба в оволодінні методами зв'язків із громадськістю, діяльності, спрямованої на забезпечення інформаційного висвітлення управлінських рішень у системі державного управління. Сьогодні, щоб відбулися значні зміни у зв'язках органів влади з громадськістю, потрібен перехід до розуміння комунікації як інструмента стратегічного управління [5]. Вважаємо, що на увагу заслуговують виділені автором основні елементи електронного управління, а саме: інформування громадян; взаємодія з громадянами; обслуговування громадян.

У свою чергу В. Недбай визначені елементи електронного управління трактує як рівні електронного управління:

— електронне інформування громадян державними органами — влада стає більш відкритою для громадян. В електронному просторі з'являються видавані нею документи, висвітлюються прийняті рішення;

— електронна взаємодія громадян і державних органів — містить у собі механізми спілкування громадян і представників влади у віртуальному просторі в реальному масштабі часу: обговорення прийнятих рішень, з'ясування тих чи інших питань. Так, сьогодні на сайтах державних органів України уже діють електронні-приймальні. Звернувшись у таку приймальню з електронним листом, громадянин має можливість одержати відповіді на свої питання;

— електронне обслуговування громадян державними органами може здійснюватися спеціальними уповноваженими на це державним органом, установами, у тому числі на комерційній основі. Як приклад, можна навести одержання громадянами тих чи інших документів, що стосуються діяльності державного органу, по електронних запитах, подача електронних податкових декларацій, електронна реєстрація тих чи інших правових актів (договорів, доручень, прав володіння власністю) [6].

Ю. Приймак вважає, що держава задовольняє інформаційні потреби громадян шляхом електронного інформування та електронного консультування. Електронне інформування має однобічний характер, оскільки

ки інформація надходить у режимі он-лайн від державних органів до громадян. На відміну від електронного інформування, електронне консультування забезпечує обмежені двобічні відносини між владою і громадянами, тобто вони вже передбачають зворотний зв'язок. У режимі он-лайн відбувається звернення громадян (інформаційні запити, скарги, пропозиції), проводяться анкетування, різноманітні дослідження потреб громадян тощо. Засобами електронного консультування є електронні скриньки [7, с. 7].

Обмін інформацією між владою й громадськістю є важливим показником прозорості й відкритості діяльності влади, її демократизації, це також є поштовхом для розвитку соціально-орієнтованої ринкової економіки й зміцнення цивільного суспільства.

Проте, на нашу думку, впровадження електронного суспільства залежить від готовності органів влади надавати послуги електронним шляхом та готовності суспільства отримувати ці послуги. В Україні невирішеними проблемами залишаються значне дублювання інформації, відсутність єдиних стандартів і несумісність ресурсів, складність доступу, що в свою чергу значно погіршує умови надання інтегрованих державних послуг у дистанційному режимі за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій

Результати аналізу стану відкритості органів державної влади та доступності інформаційного наповнення офіційних веб-сайтів обласних державних адміністрацій свідчать, що сучасний стан доступності офіційних веб-сайтів на регіональному рівні не відповідає рівню дотримання стандартів, що створює бар'єри в доступі до інформації та призводить до її ненавмисного приховування [5].

Таким чином, на загальнодержавному рівні необхідно розробити єдині принципи та стандарти для систем електронного документообігу.

Нині недостатньо дослідженою є також проблема впровадження електронного уряду на регіональному рівні, насамперед питання ефективного обслуговування населення регіонів за допомогою електронної взаємодії. Електронне урядування (е-урядування) — це форма організації державного управління, яка за рахунок широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, наданню в дистанційному режимі комплексу державних послуг для людини та громадянина, суспільства, держави та бізнесу (користувачі).

Загалом впровадження електронного урядування є складним процесом, що потребує значних матеріальних, інтелектуальних та фінансових ресурсів та вимагає вирішення комплексу правових, організаційних і технологічних проблем.

Проте, попри значні витрати ресурсів на здійснення електронного урядування вважаємо його впровадження доцільним, оскільки держава отримує економічний ефект від електронної взаємодії громадян з органами влади. Електронна взаємодія дешевша, ніж взаємодія здійснювана за допомогою реального офісу [5].

Отже, вважаємо, що однією з інноваційних форм і концепцій державного управління на сучасному розвит-

ку є електронне урядування та його складові: інтегрована система електронного документообігу з електронним цифровим підписом, інтегровані інформаційно-аналітична система, експертні системи та системи підтримки прийняття рішень, інформаційні портали органів державної влади та місцевого самоврядування, електронні державні послуги, електронні державні закупівлі, компоненти електронної демократії.

Впровадження концепції електронного урядування як інновації в державному управлінні дає можливість досягнення таких цілей [3]:

- надавати послуги населенню в інтегрованому вигляді у мережі Інтернет;

- перебудова відносин з населенням: державні установи можуть використовувати нові інформаційні технології для надання персоналізованих послуг фізичним та юридичним особам; громадяни стають більш відповідальними за свої відносини з державними органами на основі відновлення довіри до державного сектора;

- подолати інформаційну нерівність: держава може зробити нові технології більш доступними для менш забезпечених прошарків суспільства;

- ідея безперервного навчання, яке не припиняється по закінченню школи, може бути втілена в життя шляхом широкого поширення електронного (дистанційного) навчання;

- сприяти розвитку економіки;

- розробляти ефективні закони і раціональну політику;

- створити форми управління з великою участю громадян.

Головними завданнями кардинальної, довготермінової інновації "електронне урядування" є такі [1]:

- організація інформаційних комунікацій між суб'єктами державної влади всіх рівнів, створення централізованих баз даних з технологіями розподіленої обробки даних для забезпечення роботи та електронного документообігу на всіх гілках влади та структурних підрозділах влади;

- надання повного спектра інформаційних послуг державними органами всім категоріям громадян електронними засобами в доступній та зручній формі без часових та просторових обмежень;

- сприяння розвитку електронного ринку товарів та послуг в інтересах забезпечення державних замовлень, організації тендерів, ефективності управління виробництвом та реалізацією товарів і послуг з метою зростання конкурентоспроможності вітчизняних виробників на міжнародному ринку;

- упровадження електронної демократії як форми забезпечення прозорості, довіри взаємовідносин громадян-держава, приватний бізнес-держава, громадські організації і інститути-держава, відкритості державного управління для громадянського та суспільного обговорення, контролю та ініціативи;

- підвищення якості життя громадян за рахунок удосконалення системи соціальних послуг, системи охорони здоров'я, надійного забезпечення правової та особистої безпеки, збільшення можливостей для освіти, екологічної безпеки;

- функціонування системи електронного голосування як форми забезпечення прозорості у взаємовідносинах виборець-депутат [2].

Стратегічним розвитком держави є побудова держави загального добробуту, яка повною мірою відповідає демократичному, відповідальному та громадянському суспільству. Виникає багато питань щодо потенціалу електронного урядування в контексті вибудови і досягнення стратегічних цілей для розвитку держави і суспільства, вироблення механізмів і методів його реалізації, але безперечно одне — за цією інновацією майбутнє держави і суспільства.

Розбудова електронного урядування пов'язана з ефективною взаємодією функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування між собою, з громадянами та підприємствами, а також якістю та оперативністю внутрішньої роботи кожної державної установи. Трансформаційні процеси ставлять перед органами влади безліч нових проблем, серед них — ідентифікація громадян і посвідчення їхньої особистості, конфіденційність, захист даних, питання юрисдикції в кіберпросторі, оподатковування електронної комерції, кібер-злочинність. Держава повинна створювати гнучке законодавство, породжуючи довіру громадян до усіх видів електронних операцій і зберігаючи рівновагу між необхідністю економічного розвитку і забезпечення конфіденційності інформації. Широка інформатизація відносин державних органів влади із суспільством в остаточному підсумку може призвести до виникнення "прямої демократії" без проміжних ланок, де втрачається і спотворюється інформація [9].

Електронне урядування є стратегічною і комплексною інновацією та виступає як концепція здійснення управління державою з елементами масштабного перетворення суспільства. Зміна нормативно-правової бази, освітніх акцентів, принципів формування і витрат бюджету, вироблення нових форм суспільного договору, побудова "держави загального добробуту", перерозподіл зон пріоритетної компетенції державних і громадських структур, оновлення та розширення соціокультурних, ціннісних парадигм розвитку людини, суспільства, держави є основою для якісних розв'язків кризових проблем, розробкою цілей, засобів і стратегій життєдіяльності держави, суспільства, людини в інформаційну епоху.

Таким чином, одним з варіантів покращення взаємовідносин між суспільством і владою є наскрізне впровадження інновацій як у сферу державного управління, так і в усі сфери життєдіяльності окремої людини та суспільства в цілому, залучення до співпраці представників національного, регіонального та місцевого рівнів як з урядових структур, так і від громадянського суспільства, у питаннях демократії в Україні [10].

Запровадження електронного урядування, побудова держави загального добробуту є метою і стратегією подальшого розвитку країни. Відповідно, з метою становлення електронного урядування в Україні необхідно організувати електронний документообіг в органах державної влади й місцевого самоврядування, забезпечити можливості інформування та консультування громадян про діяльність органів виконавчої влади й місцевого самоврядування та надання адміністративних послуг через інформаційні технології, а також забез-

печити можливості звернення громадян до органів державної влади через інформаційні технології.

Організація електронного документообігу в органах державної влади й місцевого самоврядування передбачає формування єдиної інфраструктури міжвідомчого обміну даними в електронній формі, запровадження обміну електронними документами між органами виконавчої влади на основі повної сумісності використовуваних ресурсів.

Системи електронного діловодства і документообігу можуть сприяти створенню нової організаційної культури в органах влади. Інформаційні технології можуть також виступати каталізатором, завдяки якому органи влади перейдуть на новий рівень взаємовідносин з населенням.

Питання покращення надання населенню адміністративних послуг через інформаційні технології займають досить важливіше місце в діяльності органів місцевого самоврядування та виконавчої влади. Це пов'язано, насамперед, з наданням таких адміністративних послуг, як отримання різноманітних дозволів суб'єктами підприємницької діяльності; необхідністю інформаційного забезпечення підприємств щодо дозвільних процедур та відповідних документів для отримання дозволів; підвищенням ефективності діяльності органів місцевого самоврядування та їх відповідальності за надання якісних послуг населенню.

Організація взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування з організаціями та громадянами в процесі надання електронних державних послуг повинна базуватись на широких можливостях мережі Інтернет. Переведення взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування з організаціями та громадянами в електронний вигляд дозволить скоротити час надання державної послуги та знизити витрати, пов'язані з особистим зверненням людини та громадянина в ці органи.

Найбільший ефект від надання послуг в електронному вигляді може бути отриманий у випадку, якщо надання цих послуг вимагає звернення до різних органів державної влади та органів місцевого самоврядування або їхньої взаємодії між собою, за рахунок інтеграції відомчих інформаційних систем, що підтримують відповідні процеси, та автоматизації процедур інформаційного обміну між ними. Це дозволить втілити в життя принцип "єдиного вікна", за яким звернення до інших органів влади буде здійснювати той, до якого звернулись за послугою.

Принцип "єдиного вікна" передбачає наявність однієї точки входу для взаємодії з органами влади всіх рівнів. Для цього необхідна система, що дозволяє автоматично направляти запити і звітність в уповноважені органи державної влади і тим самим розглядати державу як єдиного "провайдера" послуг для громадян і бізнесу.

Для громадськості необхідно забезпечити можливість подавати органам державної влади та органам місцевого самоврядування в електронному вигляді пропозиції щодо поліпшення їхньої діяльності, а також врегулювання суспільних відносин, умов життя усіх верств населення, розвитку держави і суспільства загалом.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Отже, сьогодні перед теоретиками й практиками державного управління стоїть завдання щодо систематизації напрацьованого й розробки пропозицій щодо удосконалення упровадження інновацій на всіх рівнях діяльності органів влади.

Вважаємо, що лише застосування нових прогресивних методів управління та інноваційних механізмів дозволить удосконалити взаємодію органів влади з громадськістю та суб'єктами господарювання, організувати ефективний електронний документообіг в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування та забезпечити можливість звернення громадян до органів державної влади через інформаційні технології, що в свою чергу сприятиме ліквідації корупції.

Література:

1. Дегтярьова І.О. Інноваційні підходи в управлінні регіональним розвитком: підруч. Київ: НАДУ, 2014. 322 с.
2. Клименко І.В. Інновації в антикризовому державному управлінні. Інновації в державному управлінні: системна інтеграція освіти, науки, практики: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю Т. 2, Київ, 27 трав. 2011 р. Київ: НАДУ, 2011. 544 с: URL http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Mater_konf_NADU/1b03e61d-18db-4081-96f8-a3393019d0c9.pdf (Дата звернення 08. 10.2020).
3. Куйбіда В.С., Толкованов В.В. Досвід впровадження стандартів доброго врядування на місцевому рівні в Україні та інших європейських країнах. Київ: ТОВ "Поліграфічний Центр Крамар", 2010. 258 с. URL: http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2010/Tolkovanov_Dobre_final.pdf (Дата звернення 28. 10.2020).
4. Куйбіда В.С. Реформа системи державного управління та місцевого самоврядування в Україні: стан, виклики, перспективи здійснення: наук. доп. / авт. кол.; за заг. ред. В.С. Куйбіди. Київ: НАДУ, 2018. 180 с.
5. Мазур В.Г., Семчук І.В. Електронне управління в органах місцевої влади: стан та шляхи удосконалення. Зб. наук. праць "Теорія та практика державного управління". ХарPI НАДУ "Магістр", 2013. № 2. С. 106—112.
6. Недбай В.В. Електронний уряд: теорія і практика / Сучасна українська політика. Політика і політологи про неї. Київ-Миколаїв, 2004. Вип. 5. С. 270—275.
7. Приймак Ю.Ю. Національні інформаційні ресурси — джерело державних інформаційних продуктів та послуг. URL: http://academy.gov.ua/ej/ej10/doc_pdf/Priymak.pdf (Дата звернення 28.03.2020).
8. Романенко Є. Відкритість та прозорість як структурні рівні транспарентності державного управління та їх комунікативні функції. Є. Романенко. Теоретичні та прикладні питання державотворення. 2014. Вип. 14. С. 17—31.
9. Шульга М.А. Інновації в державному управлінні як умова розбудови сервісної держави. Державне управління. 2012. 1 (1). С. 97—99. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?c21com=2&i21dbn=ujrn&p21dbn=ujrn&image_file_download=1&image_file_name=PDF/vknud_2014_1_30.pdf (Дата звернення 07. 12.2020).

10. Пухтинський М.О. Трансформація системи місцевого самоврядування в контексті реалізації міжнародно-правових стандартів місцевої демократії / М.О. Пухтинський. Вісник АПСВТ. 2016. № 3—4. С. 63—67.

References:

1. Dehtiar'ova, I.O. (2014), Innovatsijni pidkhody v upravlinni rehional'nym rozvytkom [Innovative approaches in regional development management], NADU, Kyiv, Ukraine.
2. Klymenko, I.V. (2011), "Innovations in anti-crisis public administration", Innovatsii v derzhavnomu upravlinni: systemna intehratsiia osvity, nauky, praktyky: materialy nauk.-prakt. konf. za mizhnar. Uchastiu [Innovations in public administration: system integration of education, science, practice: materials of the scientific-practical conference on international participation], vol. 2, NADU, Kyiv, Ukraine, 27 may, available at: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Mater_konf_NADU/1b03e61d-18db-4081-96f8-a3393019d0c9.pdf (Accessed 10 Dec 2020).
3. Kujbida, V.S. and Tolkovanov, V.V. (2010), Dosvid vprovadzhenia standartiv dobroho vriaduvannia na mistsevomu rivni v Ukraini ta inshykh ievropejs'kykh krainakh [Experience in implementing standards of good governance at the local level in Ukraine and other European countries], TOV "Polihrafichnyj Tsentri Kramar", Kyiv, Ukraine, available at: http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2010/Tolkovanov_Dobre_final.pdf (Accessed 10 Dec 2020).
4. Kujbida, V.S. (2018), Reforma systemy derzhavnoho upravlinnia ta mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini: stan, vyklyky, perspektyvy zdijsnennia [Reform of the system of public administration and local self-government in Ukraine: state, challenges, prospects of implementation], NADU, Kyiv, Ukraine.
5. Mazur, V.H. and Semchuk, I.V. (2013), "E-government in local authorities: status and ways to improve", Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia, pp. 106—112.
6. Nedbaj, V.V. (2004), "E-government: theory and practice", Suchasna ukrains'ka polityka. Polityka i politolohy pro nei, vol. 5, pp. 270—275.
7. Priymak, Yu.Yu. (2009), "National information resources — a source of state information products and services", available at: http://academy.gov.ua/ej/ej10/doc_pdf/Priymak.pdf (Accessed 10 Dec 2020).
8. Romanenko, Ye. (2014), "Openness and transparency as structural levels of transparency of public administration and their communicative functions", Teoretychni ta prykladni pytannia derzhavotvorennia, vol. 14, pp. 17—31.
9. Shul'ha, M.A. (2012), "Innovations in public administration as a condition for building a service state", Derzhavne upravlinnia, vol. 1 (1), pp. 97-99, available at: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?c21com=2&i21dbn=ujrn&p21dbn=ujrn&image_file_download=1&image_file_name=PDF/vknud_2014_1_30.pdf (Accessed 10 Dec 2020).
10. Pukhtyns'kyj, M.O. (2016), "Transformation of the system of local self-government in the context of implementation of international legal standards of local democracy", Visnyk APSVT, vol. 3—4, pp. 63—67. *Стаття надійшла до редакції 21.12.2020 р.*